

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

0107422 โบราณคดีภาคใต้

Archaeology of Southern Thailand

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ศศ.บ. (ประวัติศาสตร์)

สาขาวิชาสังคมศาสตร์

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0107422 โบราณคดีภาคใต้

3(2-2-5)

Archaeology of Southern Thailand

บูรพวิทยา : (ถ้ามี) -

ควบคู่ : (ถ้ามี) -

ความหมายของวิชาโบราณคดี ขอบเขตของการดำเนินงานโบราณคดี และองค์ความรู้เกี่ยวกับ โบราณคดีภาคใต้ และการนำข้อมูลทางโบราณคดีมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ภาคใต้

Meaning, scope of archaeological work and the border of knowledge in the archaeology of Southern Thailand and to apply archaeological data in the study of Southern Thailand history

2. ประเภทของรายวิชา

- ศึกษาทั่วไป
- วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- วิชาเอกบังคับ
- วิชาเอกเลือก
- วิชาโท
- วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์เขมิกา หวังสุข

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์เขมิกา หวังสุข

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

2567/ ภาคการศึกษาที่ 1/ S101

5. สถานที่เรียน

ห้อง 18904

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

10 มิถุนายน 2567

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ความรู้ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางโบราณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ผ่านกระบวนการการศึกษาด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ทั้งในด้านการสืบค้น รวบรวม วิพากษ์ ตรวจสอบ สังเคราะห์องค์ความรู้ และการนำเสนอความรู้ทางประวัติศาสตร์

1.2 เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำองค์ความรู้โบราณคดีภาคใต้จากการศึกษาด้วยวิธีวิจัยทางโบราณคดีที่นำไปใช้ในการประยุกต์และบูรณาการกับองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

พัฒนารายวิชาให้ทันสมัยต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในบริเวณคาบสมุทรภาคใต้ของไทยตั้งแต่สมัยอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของประวัติศาสตร์ภาคใต้ อิทธิพลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และให้รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งอาจเป็นผลเนื่องจากเหตุการณ์ในอดีต

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
28 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง/สัปดาห์)	32 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง/สัปดาห์)	75 ชั่วโมง (5 ชั่วโมง/สัปดาห์)

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ทุกวันพุธ เวลา 09.00-12.00 ห้อง 13407

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	- แนะนำรายวิชา การจัดการเรียนการสอน และชี้แจงข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียนการสอน - ทดสอบความรู้ก่อนเรียน 1. ความหมายของวิชาโบราณคดี ขอบเขตการดำเนินงานโบราณคดี	2	2	- แนะนำรายวิชา - แบบทดสอบก่อนเข้าบทเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข
2-3	2. การศึกษาโบราณคดีในประเทศไทย: สมัยก่อนประวัติศาสตร์- สมัยประวัติศาสตร์ (แหล่งโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดี และการตีความทางประวัติศาสตร์)	4	4	- การบรรยาย - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิสิต	อ.เชมิ กา หวังสุข
4-5	3. การปฏิบัติงานด้านโบราณคดี: ตัวอย่างการศึกษาแหล่งโบราณคดีตามระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี	4	4	- การบรรยาย - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิสิต	อ.เชมิ กา หวังสุข
6-7	4. โบราณคดีภาคใต้: สมัยก่อนประวัติศาสตร์; แหล่งโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดี และการตีความทางประวัติศาสตร์	4	4	- การบรรยาย - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิสิต - นำเสนอผลงานการค้นคว้า ครั้งที่ 1	อ.เชมิ กา หวังสุข
8	ตัวอย่างการศึกษาแหล่งโบราณคดีตามระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี (ภาคสนาม) และ/หรือ ประสบการณ์การทำงานโบราณคดีภาคสนาม	-	4	- การบรรยาย - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
9-10	5. โบราณคดี ภาคใต้: สมัยแรกเริ่ม ประวัติศาสตร์; แหล่งโบราณคดี หลักฐาน ทางโบราณคดี การตีความทาง ประวัติศาสตร์	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - ทดสอบประมวล ความรู้	อ.เชมิ กา หวังสุข
11-12	6. โบราณคดี ภาคใต้: สมัยประวัติศาสตร์; แหล่งโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดี การตีความทางประวัติศาสตร์	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - นิสิตค้นคว้า ประเด็นที่สนใจ	อ.เชมิ กา หวังสุข
13-14	7. หลักฐานทางโบราณคดี: การใช้ หลักฐาน การตีความ และการประยุกต์ใช้ หลักฐานทางโบราณคดีในการศึกษา ประวัติศาสตร์	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - นิสิตค้นคว้า ประเด็นที่สนใจ	อ.เชมิ กา หวังสุข
15	8. ภาพรวมโบราณคดีภาคใต้	2	2	- นิสิตนำเสนอ ผลงานการค้นคว้า ครั้งที่ 2	อ.เชมิ กา หวังสุข
16	สอบปลายภาค				
17					
รวม		28	32		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน

5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
9. ส่งระดับชั้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวข้อ/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	การศึกษาโบราณคดีในประเทศไทย (แหล่งโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดี การตีความทางประวัติศาสตร์) - รายงาน - ความก้าวหน้าทางโบราณคดี - รากสุวรรณภูมิ	ผลงานการศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอ รายบุคคล	6	25
2	โบราณคดีในประเทศไทย และการปฏิบัติงานทางโบราณคดี	แบบทดสอบ	8	20
3	โบราณคดีภาคใต้ : สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ถึงสมัยประวัติศาสตร์ (แหล่งโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดี การตีความทางประวัติศาสตร์) - หัวข้อศึกษา: การตั้งถิ่นฐาน การค้า ศาสนา จารีก โบราณวัตถุ เช่น ภาชนะดินเผา เครื่องประดับ ฯลฯ	ผลงานการศึกษา ค้นคว้า การวิเคราะห์ รายการอ้างอิง และ การนำเสนอ ราย กลุ่ม	15	25
4	หลักฐานทางโบราณคดี: การใช้หลักฐานการตีความ และการประยุกต์ใช้หลักฐานทางโบราณคดีในการศึกษาประวัติศาสตร์		16-17	30
คะแนนรวม				100

- วิธีการตัดเกรด อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
 อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

- กรมศิลปากร (2536). **พัฒนาการอารยธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- กรมศิลปากร (2531). **โบราณคดีสี่ภาค**. กรุงเทพฯ : กองโบราณคดี กรมศิลปากร.
- ชาร์ลส ไฮแอม และรัชนี ทศรัตน์ (2542). **สยามดึกดำบรรพ์ ยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงสมัยสุโขทัย**.
 กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชิน อยู่ดี (2529). **สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- ปรีชา กาญจนาคม (2538). **การวิจัยทางโบราณคดี**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- ปรีชา กาญจนาคม (2540). **โบราณคดีเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- ศรีศักร วัลลิโภดม (2548). **คู่มืออารยธรรมแหลมทองคาบสมุทรมไทย**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สว่าง เลิศฤทธิ์ (2547). **โบราณคดี : แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- สว่าง เลิศฤทธิ์ (บรรณาธิการ) (2545). **โบราณคดีและประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- อมรา ศรีสุชาติ (2557). **ศรีวิชัยในสุวรรณทวีป**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- อมรา ศรีสุชาติ (2544). **สายรากภาคใต้ : ภูมิลักษณะ รูปลักษณะ จิตลักษณะ**. กรุงเทพฯ : เอมีเทรตติ้ง.
- O'Connor, Stanley J (1986). **The Archaeology of Peninsular Siam**. Bangkok: The Siam Society.
- Wheatley, Paul (1961). **The Golden Khersonese**. Kuala Lumpur: University of Malaya Press.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- กรมศิลปากร (2534). **ก่อนประวัติศาสตร์ภาคใต้ ชุมพร ระนอง ตรัง สตูล**. กรุงเทพฯ : ฉลองรัตน์.
- กรมศิลปากร (2561). **จากบ้านสู่เมือง: รัฐแรกเริ่มบนแผ่นดินไทย**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- กรมศิลปากร (2543). **โบราณคดีศรีวิชัย : มุมมองใหม่การศึกษาวิเคราะห์แหล่งโบราณคดีรอบอ่าวบ้านดอน**. นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์เม็ดทราย.

- กรมศิลปากร (2557). **โบราณคดีสำหรับเยาวชน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กรมศิลปากร (2560). **โบราณคดีสำหรับเยาวชน เล่ม 2 ยุคสมัยทางโบราณคดี**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กรมศิลปากร (มปป). **ประวัติศาสตร์ โบราณคดี นครศรีธรรมราช**. กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟิกดีไซน์ และการพิมพ์.
- กรมศิลปากร (2545). **ประวัติศาสตร์และโบราณคดีสุราษฎร์ธานี**. กรุงเทพฯ : อาทิตย์คอมมูนิเคชั่น.
- กรมศิลปากร (2564). **รายงานการบรรยายและเสวนา คาบสมุทรภาคใต้ตอนบนของไทย: ข้อมูลใหม่จากหลักฐานทางโบราณคดี**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- กรมศิลปากร (2541). **ศิลปะถ้ำสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมศิลปากร (2548). **สำริด : โลหะเปลี่ยนโลก**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กรมศิลปากร (2530). **แหลมโพธิ์ แหล่งเศรษฐกิจของศรีวิชัย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นงคราญ ศรีชาย (2544). **ตามรอยศรีวิชัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศ พริ้นท์ติ้ง เซ็นเตอร์.
- ผาสุข อินทรารุช (2548). **สุวรรณภูมิจากหลักฐานโบราณคดี**. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- ภาควิชาโบราณคดีและภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี (2557). **ความสัมพันธ์ของภาษาและรัฐโบราณในอาเซียน**. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- มานิต วลลิโกดม (2530). **ทักษิณรัฐ**. กรมศิลปากรจัดพิมพ์เพื่อเชิดชูเกียรติแต่ศาสตราจารย์มานิต วลลิโกดม ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทย.
- ยอร์ช เซเดส (2517). **ราชอาณาจักรทะเลใต้**. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์.
- ศรีศักร วลลิโกดม และวลัยลักษณ์ ทรงศิริ (2566). **ข้ามคาบสมุทรในห้วงแห่งสุวรรณภูมิ**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ (2543). **ศรีวิชัยในสยาม**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ศ พริ้นท์ติ้ง เซ็นเตอร์.
- สุด แสงวิเชียร (2507). **เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : กรมสารบรรณทหารเรือ.
- สุรพล นาละพินธุ (2551). **รากเหง้าบรรพชนคนไทย : พัฒนาการทางวัฒนธรรมก่อนประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด.
- อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ (2526). **ธรณีวิทยา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

Bellina, Berenice et al (2010). **50 Years of Archaeology in Southeast Asia Essays in Honour of Ian Glover**. Thailand: River Books.

Buncha Pongpanich and Somchet Thinapong (editors) (2019). **Suvarnabhumi: The Golden Land**. Thailand: Sirivatana Interprint Public Company Limited.

Coedes, George (1968). **The Indianized States of Southeast Asia**. USA: University of Hawaii.

Fine Art Department (2019). **Ancient Maritime Cross-cultural Exchanges Archaeological**

Research in Thailand. Thailand: Rung Silp Printing.

The Office of the National Culture Commission (1996). **Ancient Trades and Cultural Contacts in Southeast Asia.** Bangkok: Srimuang Printing.

Wolter, O.W. (1967). **Early Indonesian Commerce: A Study of the Origins of Srivijaya.** New York: Cornell University Press.